

Materinská reč (úvaha)

Pôvodne som sa nad touto témou bližšie nezamýšľal, aj keď som sa s ňou každý deň stretával. Ústava Slovenskej republiky vo svojej úvodnej preambule hovorí: „My, národ slovenský“ a jedným zo základných znakov národa je samotný jazyk – materinská reč. Naskytá sa nám otázka, či je to naozaj tak?

Pre odpoveď si môžeme zájsť do prostriedkov mestskej hromadnej dopravy. A to iba za šesť korún! Ak nasmerujeme svoje uši k cestujúcim, budeme počuť rôzne slangy, rôznych vekových skupín. Spisovnú reč by sme nepočuli! Žasol by Ľudovít Štúr, žasol by Martin Hatala. Ich počiatočný, dnes už vyše dvestoročný boj za zjednotenie slovenského ľudu spoločným jazykom nepriniesol takmer žiadne ovocie. Sme Slováci, sme Slovenky! Musíme byť hrdí na politické a kultúrne dedičstvo svojich predkov a na stáročné skúsenosti zo zápasov o národné bytie a vlastnú štátnosť. Rovnako aj na cyrilo-metodské dedičstvo a historický odkaz Veľkej Moravy, vychádzajúc z prirodzeného práva národov na sebaurčenie. Je pravda, že náš slovenský jazyk musí neustále prijímať nové slová, ktoré do jazyka prúdia zo zahraničia v súvislosti s príchodom nových profesií do spoločnosti a s mohutným vedecko-technickým rozmachom 21. storočia. Nesmieme sa im brániť, aby jazyk v oblasti odborných termínov nezaostával v dobe technického pokroku. Nesmieme však dopustiť, aby naša materinská reč bola „znečisťovaná“ preberaním slangových slov z cudzích jazykov, ako sú bohemizmy, maďarizmy, germanizmy a podobne. Musíme dbať o kultúrne dedičstvo našich starých otcov a mám, udržiavať národné kultúrne tradície, vlastné národné uvedomenie, sebaurčenie a národné cítenie.

Dbajme o to, aby slovenský jazyk bol rečou slovenského národa, pritom musíme vystupovať nielen ako jednotlivci, ale v intenciách národa ako súdržného celku. Budeme národom, ktorý nielen má uzákonený spisovný jazyk, ale ho aj adekvátne používa.